Hij leerde hen veel aan de hand van parabels
(2) De parabel van de arbeiders in de wijngaard

Lezing

Het is met het koninkrijk van de hemel als met een landheer die er bij het ochtendgloren op uit trok om dagloners voor zijn wijngaard te zoeken. Nadat hij met de arbeiders een dagloon van één denarie overeengekomen was, stuurde hij hen naar zijn wijngaard. Drie uur later trok hij er opnieuw op uit, en toen hij anderen werkloos op het marktplein zag staan, zei hij ook tegen hen: “Gaan jullie ook maar naar mijn wijngaard, de betaling zal rechtvaardig zijn.” En ze gingen erheen. Rond het middaguur ging hij er nogmaals op uit, en drie uur later weer, en handelde als tevoren. Toen hij tegen het einde van de dag nog eens op weg ging, trof hij een groepje dat er nog steeds stond. Hij vroeg hun: “Waarom staan jullie hier de hele dag zonder werk?” “Niemand heeft ons ingehuurd,” antwoordden ze. Hij zei hun: “Gaan jullie ook maar naar de wijngaard.” Toen de avond gevallen was, zei de heer van de wijngaard tegen zijn rentmeester: “Roep de arbeiders bij je en betaal hun het loon uit. Begin daarbij met de laatsten en eindig met de eersten.” En zij die er vanaf het einde van de dag waren, kwamen naar voren en kregen ieder een denarie. En toen zij die als eersten waren gekomen naar voren stapten, dachten ze dat zij wel meer zouden krijgen. Maar ook zij kregen ieder die ene denarie. Toen ze het geld hadden aangenomen, gingen ze bij de landheer hun beklag doen: “Die laatsten hebben één uur gewerkt en u behandelt hen zoals u ons behandelt, terwijl wij het onder de brandende zon de hele dag hebben volgehouden.” Hij antwoordde een van hen: “Vriend, ik behandel je toch niet onrechtvaardig? Je hebt toch ingestemd met het loon van één denarie? Neem wat je toekomt en ga. Ik wil aan die laatsten hetzelfde geven als aan jou. Of mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil? Ben je jaloers omdat ik goed ben?” Zo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten.’

Mt 20,1-16 (NBV21)

Overweging

In een vorige overweging (7 juni 2026) had Henk Opdebeeck het over de wonderen van de Artificiële Intelligentie. Naar het schijnt een fascinerend ding en, naar het schijnt, ook nuttig bij momenten. Eén van de valkuilen van Claude of ChatGPT is dat die dingen de neiging hebben om je te ‘pleasen’. Net als bij social media, bestaat het gevaar dat je terechtkomt in een echokamer. Je wordt meer en meer bevestigd in je eigen visie.
En toegegeven … het is aangenaam zo bevestigd worden in wat we al wisten en dachten. Zoals het ook fijn is om hier samen te komen met gelijkgezinden. Al zijn er hier gelukkig ook genoeg stoorzenders. Als je elkaar in levenden lijve ontmoet kun je niet wegklikken als iets schuurt of irriteert. Ook Bijbellezen, bij voorkeur samen, is een oefening in het bewust ‘anders denken’. Nog anders dan anders. Want ‘God is telkens anders’.

Het verhaal dat we zonet hoorden staat bekend als de ‘parabel van de werkers van het elfde uur’ of, neutraler geformuleerd (dat geniet mijn voorkeur): ‘de parabel van de arbeiders in de wijngaard’.
Een parabel (of gelijkenis) is een kort, symbolisch verhaal dat plaatsvindt in een realistische, dagelijkse setting. Bijbelgeleerden stellen dat we, met die parabels, het dichtst bij het taalgebruik van de historisch Jezus komen. De verhalen laten zien hoe nauwkeurig hij mensen en dingen heeft waargenomen. Jezus moet over een bijzondere spreekvaardigheid hebben beschikt en hij hanteerde een taal die de dikke ijslaag van de menselijke onverschilligheid wil stukslaan.

De evangelisten hebben geprobeerd die verhalen min of meer in te passen in het verhaal van de gemeenschap waarvoor zij schreven. In het Matteüsevangelie is de boodschap dan vermoedelijk dat er geen onderscheid mocht gemaakt worden tussen de mensen van het eerste uur (die Jezus nog gekend hadden) en hen die later zijn toegetreden. Geactualiseerd: hoe lang al of hoe vaak je naar De Lier komt mag hier, in onze gemeenschap, niet spelen. Zinvolle boodschap, maar een parabel laat zich niet herleiden tot één morele boodschap. Het verhaal blijft ons verder uitdagen.

Bijbelgeleerden geven aan dat de kern van Jezus' prediking te maken heeft met het 'Koninkrijk Gods', de heerschappij van God. Vermoedelijk (dat is mijn interpretatie) lag Jezus niet wakker van zijn status of titel … maar ging het om dat Koninkrijk. Dat Koninkrijk is er nog niet volledig. We bidden nog steeds '*Uw wil geschiede'* maar wat we rondom ons zien en horen in de nieuwsberichten staat daar nog ver van. Maar vergist je niet: dat Koninkrijk is effectief wel aanwezig en het staat op het punt helemaal door te breken. Je ziet het, hier en nu (hier en daar) dat laatsten eersten worden, dat de grootsten de kleinsten worden. Een wereld omgekeerd!

Het Koninkrijk heeft niets te maken met een 'ruimtelijk gebied'. Maar het is wel concreet. Het bestaat niet enkel in de stilte van ons innerlijk. Het bestaat daadwerkelijk, in onze menselijke relaties en in onze relatie met de Schepping.

Het was er Jezus, denk ik, niet om te doen een Kerk (als instituut) te stichten of een Gemeente maar op zijn minst toch wel een 'beweging'. En in die 'beweging' breekt het Koninkrijk van God door. Matteüs spreekt (in tegenstelling tot Marcus en Lucas) over het 'Koninkrijk der hemelen'. Als getrouwe Jood spreekt hij het de naam van God niet rechtstreeks uit, maar vergis je niet: het gaat niet over 'hierboven' of het 'hiernamaals'. Jezus' prediking onderscheidt zich van de apocalyptici van zijn tijd. Die zagen dat het niet meer goed kwam in deze wereld en dat er dus later een 'andere' wereld in de plaats moest komen. Jezus bediende zich wel soms van apocalyptische beelden, maar zijn prediking onderscheidt zich wel hiervan.

De prediking van Jezus ('Het Koninkrijk breekt hier en nu door') zet onze beleving van de tijd op scherp. Het Rijk Gods is niet in één beeld te vatten, daarom worden in parabels en gelijkenissen verschillende beelden gebruikt. Veel van de beelden in Jezus' parabels hebben te maken met groeien (het mosterdzaadje, de zaaier, de vijgenboom, ...). Het begint klein, maar breekt onstuitbaar door. We moeten goed kijken! Het is er al, zie je het niet? Luister goed als we lezen uit het Oude Boek! Wat hier geschreven staat is heden in vervulling gegaan!

Het Goede baant zich een weg in onze geschiedenis, onstuitbaar. En … het hangt gelukkig niet van mij alleen af (want vaak dommel ik in). Maar, ik mag er aan deelnemen, ik mag er aan meewerken. En dat mee-werken is vreugdevol, vervullend! In de Bijbel is het binnenhalen van de oogst altijd iets vreugdevol geweest: "*We zullen lachen en juichen, als op de dag van de oogst!*"

Doch, niet in het verhaal dat we zonet hoorden! Hoe komt dat?
De landeigenaar (niet zijn ondergeschikte rentmeester, maar de landeigenaar zélf) wil zo veel mogelijk mensen betrekken bij zijn vreugdevolle project. Maar toch hangt er een donkere sfeer … de werkers van het eerste uur morren.

Moeten zij (wij) leren dankbaar te zijn? Dankbaarheid is een weg naar innerlijke vrijheid. Meewerken aan het Rijk Gods is best wel inspannend, géén luilekker-toestand, maar het mag en kan uitermate vreugdevol zijn. In het Rijk Gods is geen plaats voor vergelijken, afgunst, hebzucht… Alleen innerlijk vrije mensen kunnen ergens begrijpen dat de God van Jezus onbegrijpelijk goed is.

Maar mogen we ook compassie hebben met deze werkers (van het elfde én van het eerste uur)? Mensen die het al moeilijk hebben, zwaar repetitief en onzeker werk, zijn gemakkelijk tegen elkaar op te zetten. Niet iedereen beschikt over de capaciteiten en omstandigheden om zich de vreugdevolle vrijheid eigen te maken. Er is geen reden om op de werkers (van het eerste of van het elfde uur) neer te kijken! Want dan hebben we de parabel waarschijnlijk ook niet goed begrepen. De oogsttijd moet voor iedereen weer een tijd worden van jubel en vreugdekreten.

En zo komt een einde aan de tijd die me is gegeven voor deze overweging. En die roept misschien meer vragen op dan antwoorden? Goed, …want we zijn er nog niet helemaal klaar mee.

Straks zingen we:

"*Wij, niet jij alleen of ik, zullen daar staan, op een plein, en overzien in één ogenblik waartoe wij gekomen zijn.*"

Tommy Vandendriessche
De Lier, Brugge, 21 juni 2026

Inspiratiebronnen:

- Bastiaens J. (2015) Het Woord is mens geworden. Halewijn, pag. 103-104
- Flusser D. (1979) Jezus. Boekencentrum, pag. 92 e.v.
- Grün A. (2020) Het Evangelie spiritueel gelezen- deel 1. Berne Media, pag. 97-102
- Lohfink G. (2011) Jezus van Nazaret, Carmelitana, pag. 171-206
- Oosterhuis H. (2023)- Lied 'Wij, niet jij alleen of ik' (CD: Onbekende Bekende)
- Schillebeeckx E. (1989) Mensen als verhaal van God. uitgeverij Boom, pag. 133 e.v
- Standaert B. (1995) In de school van Matteüs, Licap, pag. 179-182